

'Ik hoop dat ik straks vergeten ben'

Sinan Can onderzoekt de herkomst van diverse moordwapens in *De wapenroute*. Ook met dit programma wil de journalist weer iets teweegbrengen. Die tomeloze passie gaat gepaard met risico's. 'Ik denk niet goed na over de gevolgen.'

Tekst: Bram de Graaf, beeld: Tom Cornelissen, ANP

De vakantie is voorbij, de batterij is opgeladen. Op een berg, drieduizend kilometer van huis, kwam Sinan Can tot rust na een druk televisiejaar. Hoewel hij veel heeft gewandeld en gelezen, was hij ondertussen ook aan het werk. "Ik heb altijd een notieblokje bij me. Daarin noteer ik nieuwe ideeën of opmerkingen over de opbouw van een documentaire."

Ben je op vakantie gezellig?

"Gezellig zijn heb ik al lang opgegeven, haha. Ik had een maand vrij, maar moest een week eerder terugkomen omdat *De wapenroute* naar voren werd geschoven."

In dat programma zoek je naar de herkomst van de wapens waarmee Pim

Fortuyn, Peter R. de Vries en Theo van Gogh werden omgebracht. Wat fascineerde jou aan dit onderwerp?

"Ik zag een Amerikaanse documentaire over de route die het wapen heeft afgelegd waarmee president Abraham Lincoln in 1865 werd vermoord. Ik dacht: dit kun je ook in Nederland maken. We hebben hier de afgelopen 25 jaar een aantal historische moorden gehad. Die op Fortuyn, De Vries en Van Gogh stonden nog het meest op mijn netvlies. Ze zijn allemaal met een vuurwapen gedood; Theo van Gogh werd eerst doorzeefd, voordat zijn keel ritueel werd doorgesneden. Ik wist alle details nog over die moorden, maar niet over de moordwapens. Waar kwamen ze vandaan, hoe kwamen ze hier terecht? Dat wilde ik uitzoeken."

Van Gogh en Fortuyn werden vermoord in jouw beginjaren als journalist. Is dat bepalend geweest voor de weg die je bent ingeslagen in je vak?

"Zeker. In mei 2002 liep ik stage bij CNN in Istanbul. Ik was net thuis toen de hoofdredacteur belde: 'Kom terug naar de redactie, want die kale van jullie is vermoord!' Die kale? 'Ja, die politicus.' Ik wist meteen dat het over Fortuyn ging en sprong in de auto. Onderweg belde ik mijn vader om te vragen wat er precies was gebeurd, of er iets bekend was over de dader. Die zou een migratieachtergrond hebben. Mijn vader zei: 'Als dat zo is, zijn de gevolgen niet te overzien.' Hier en daar waren inmiddels rellen uitgebroken. Die avond al verklaarde de politie op een persconferentie dat het om een witte man ging. Toen

'Er komt een moment dat ik **de luwte** in wil'

ik terug was in Nederland heb ik mijn afstudeerscriptie geschreven over de uren tussen de moord en die verklaring. Daarvoor sprak ik ook oud-premier Wim Kok. Hij bekende opgelucht te zijn geweest toen bleek dat de dader geen migratieachtergrond had."

Wat deed die moord met jou?

"Die maakte veel indruk op me. Tot dan toe was Nederland een saai land. Mijn ouders komen uit Turkije, daar worden regelmatig journalisten en politici vermoord. Maar ik ben in Nederland geboren en getogen, een land waar sinds de lynchpartij op

de gebroeders De Witt in 1672 geen politieke moorden meer waren gepleegd. Na de moord op Pim Fortuyn ging hier de doos van Pandora open. In 2004 werd Theo van Gogh vermoord. Op brute wijze, midden in Amsterdam, vanwege zijn film *Submission* over Ayaan Hirsi Ali. Zij werd ook bedreigd, maar ze kreeg goede bescherming. Van Gogh niet. Hij verwachtte hoogstens dat iemand hem eens een schop zou geven. Maar vermoorden? In Nederland? Hij zei letterlijk in een interview: 'Die kogel komt niet voor mij.' Een ontroerende naïviteit. Sinds de moord op Fortuyn zijn advocaten, politici en journalisten ook hier niet meer veilig. Alsof er toen iets werd getriggerd."

Was die periode voor jou als immigrantenkind ook een kantelpunt?

"Ja natuurlijk! Ik groeide op in een fijn en veilig Nijmegeners arbeidersgezin in een multiculturele volksbuurt. Ik had nooit te maken met racisme en discriminatie, voelde me niet anders dan andere Nederlandse kinderen. Het breekpunt was 9/11. Na de aanslagen in New York en in mindere mate na de moord op Fortuyn, maar na op die op Van Gogh zeker, haalden mensen in discussies meteen mijn migratieachtergrond erbij. Op het voetbalveld zei iemand tegen me: 'Doe je bomgordel af.' Ik ben niet eens religieus! Theo van Gogh, Pim Fortuyn en Peter R. →

“Leven na darmkanker”

Het verhaal van Henk.

Maastrichtenaar Henk Geelen (75) kreeg in 2019 darmkanker en hield daar een stoma aan over. Als reislustige levensgenieter vroeg hij zich af of hij daarmee nog wel kon reizen en kamperen. Een zorg die ongegrond bleek; mooie reizen maken gaat hem nog steeds bijzonder goed af.

300 gulden

Henk vertelt: “Alleen op reis gaan is fantastisch. Ik kan het iedereen aanraden. Je ziet de wereld anders als je alleen op pad gaat. Het is avontuurlijker en dat trekt me enorm aan. Op mijn negentiende ging ik al liftend naar Sicilië met driehonderd gulden op zak. Sindsdien ben ik altijd blijven reizen – waarbij ik vaak lange periodes weg was met een motor, fiets of cabrio.”

Dankbaar

Sinds Henk kanker heeft gehad, heeft hij wel wat aanpassingen moeten doen: “Vanwege de restverschijnselen die ik overhield na mijn operatie, beperk ik mijn trektochten tegenwoordig tot Nederland, en maximaal tien dagen per trip. Dat is jammer, maar het is niet anders. Ik ben dankbaar voor wat ik nog wel kan. Kamperen blijft favoriet! Vorig jaar schafte ik een nieuw, hoger tentje aan dat ik makkelijker kan opzetten en

waardoor ik minder hoef te bukken. Het geeft een goed gevoel dat ik dit op mijn leeftijd nog allemaal alleen kan doen. Niemand houdt mij tegen.”

Laat je niet tegenhouden

“Door vertrouwde en vaste patronen, los te laten, ervaar je andere waarden en levensstijlen. En als je alleen rondtrekt, beleef je dat nóg sterker. Heel verrijkend. Probeer het ook, en laat je vooral niet tegenhouden – óók niet door een stoma” is het advies dat Henk aan iedereen wil meegeven.

Wilt u, net als Henk, óók reizen met een stoma?

Bestel dan gratis het boekje ‘Leven met een stoma’. Dit staat boordevol handige informatie en adviezen over voeding, routines voor het voorkomen van lekkage, sporten, reizen, intimiteit en nog veel meer. Het boekje is samengesteld door stomaverpleegkundigen en ervaringsdeskundigen.

Het Coloplast logo is een geregistreerd merk van Coloplast A/S. © 2024-08. Alle rechten voorbehouden Coloplast A/S.

Ja, ik ontvang graag gratis het boekje “Leven met een stoma”

Naam	Voorletter(s)	Dhr/Mevr*
Adres	Postcode	Woonplaats
Telefoon	E-mail	
Ik heb een stoma sinds: / /	Ik heb een ☐ colostoma ☐ ileostoma ☐ urostoma	
Ik gebruik stomazakjes van: ☐ Coloplast	☐ Anders, namelijk:	

Stuur de volledig ingevulde coupon in een envelop zonder postzegel naar **Coloplast® Care, Antwoordnummer 40, 3800 VB Amersfoort**

* Omcirkel uw keuze, alleen volledig ingevulde coupons worden in behandeling genomen, één productaanvraag per adres.

NL_OC_SERVICE_OFFLINE_ADVERTISEMENT_KRO_AUG_24

Door het verstrekken van uw persoonlijke informatie aan ons, geeft u akkoord aan Coloplast, inclusief door Coloplast aangestelde derde partijen, deze informatie op te slaan en te gebruiken om u op de hoogte te houden van producten en diensten van Coloplast middels telefoon, sms, e-mail, brief, social media en andere communicatiemiddelen. U kunt op elk gewenst moment contact met Coloplast opnemen voor het verwijderen van persoonlijke data of verzoeken om alle communicatie te stoppen. Meer informatie over uw rechten en hoe Coloplast met uw gegevens omgaat kunt u vinden op www.coloplast.nl, via nlcare@coloplast.com of bel 0800 022 98 98. Door het indienen van dit formulier bevestigt u dat ik meerderjarig ben en deze toestemmingsverklaring gelezen en begrepen heb.

Profiel

de Vries waren ook mijn landgenoten. Hun dood raakte mij ook.”

Welke impact had dat op je werk?

“Vanaf het moment dat ik in 2011 zelf documentaires ging maken, wilde ik verhalen vertellen vanuit verschillende perspectieven. Dat is een rode draad in mijn werk: ik wil laten zien hoe andere mensen leven en waar ze vandaan komen. Hoe oorlogen eruitzien en wat mensen dan meemaken en waar ze voor vluchten.”

Daarmee val je vaak in de prijzen. Wat betekenen die voor jou?

“Het is natuurlijk fijn dat mijn gepassioneerde team en ik waardering krijgen voor ons harde werk. Maar liever dan een prijs te winnen, maak ik tien mooie uitzendingen die impact hebben, iets teweegbrengen en veranderen in de samenleving. Daar kan geen prijs tegenop.”

NAAM Sinan Can
GEBOREN 31 oktober 1977 in Nijmegen
OPLEIDING Studeerde journalistiek in Tilburg
CARRIÈRE Na een stage bij CNN in Istanbul ging Sinan aan de slag bij Zembla. In 2009 won hij de Loep-prijs voor beste onderzoeksjournalistiek. Vanaf 2011 maakt hij zelf documentaires, de eerste was *De dag dat de wereld veranderde*. Hij maakte daarna naam met onder meer *Bloedbroeders*, *De lokroep* (over de radicale Islam), *Retour kalifaat* en *Sinan op zoek naar het paradijs*. Meerdere producties van hem vielen in de prijzen, zo won hij in 2021, 2022 en 2024 een Tegel, de belangrijkste prijs voor journalistiek in Nederland.

'Een prijs winnen? Ik maak liever tien uitzendingen die iets teweegbrengen'

Je neemt ook risico's. De wapenhandel is een louché wereld, je reisde eerder door IS- en talibangebied. Wie houdt jou tegen?

“Niemand. Maar ik zal nooit iets maken puur om te scoren. Altijd kijk ik of iets belangrijk genoeg is om te vertellen. De wapenhandel is zo'n onderwerp: er zijn grote belangen mee gemoeid. Door het onthullen van de werkwijze van wapenhandelaars en de routes die ze gebruiken, loop ik risico. *De wapenroute* is misschien wel de lastigste serie die ik ooit maakte. We moesten mensen voor de camera krijgen die er helemaal geen belang bij hadden om op televisie te komen.”

Ken jij geen angst?

“Het zou ongezond zijn als ik geen angst zou hebben. Maar ik heb een ongekeerde passie voor dit vak. Die is zo groot dat het angstvuurtje daardoor dooft. En ik denk niet altijd goed na over de gevolgen. Er zit bij mij, net als bij Theo van Gogh destijds, nog een stukje Nederlandse naïviteit: die kogel komt niet voor mij. Hij was daar zeker van, en ik ben dat ook. Ondanks mijn migratieachtergrond heb ik veel meer Nederlandse karaktertrekken dan Turkse.”

Wat is de impact van je werk op je privéleven?

“Ik scherm dat volledig af. Het is de prijs die ik betaal. Dat is soms moeilijk. Hoe lang kan ik op deze voet door? Drie jaar? Tien jaar? Er komt een moment dat ik de luwte in wil. In de hoop dat mensen me vergeten en dat de bedreigingen verdwijnen. De ellende begon al in 2006, na mijn research voor de Zembla-uitzending *De heilige Ayaan*. We kregen kogelbrieven op de redactie. Na *De lokroep* belde iemand uit Pakistan me 's nachts op mijn privénummer met de boodschap: 'We gaan jou pakken.' Ik ontving talloze brieven waarin werd uiteengezet hoe ik gestraft zou worden. In Nederland zitten nog altijd jihadsympathisanten, onderschat die niet. Ik ben niet veilig.”

Is dat het allemaal waard?

“De tijd zal het leren. Brengt wat ik maak iets teweeg, verandert het iets? Ik hoop dat ik nieuwe generaties journalisten inspireer. Dat zij de fakkel overnemen wanneer ik de luwte inga. Als dat zo is, was het me dat allemaal waard, ja.”

► DE WAPENROUTE | WOENSDAG | NPO 2 | BNNVARA | 20.25